

ných na pomerančové kůře a tak se zranila, že žalovaným není ani nějakým předpisem zákonným, ani nějakou normou právní a arcí ani nějakými přirozenými zásadami právními uložena povinnost, aby kýmkoli na chodníku odhozené pomerančové kůry, nebo jiné odpadky a jiné předměty ihned po jejich odložení, nebo vůbec sbírali, že se tato povinnost, která s čištěním chodníku souvisí jenom zevně, nedá odvoditi ani jako příkaz dobrých mravů, že naopak takové pohození pomerančové kůry a jiných věcí jde zcela na vrub toho, kdo si dovoluje takový nešvar. Toho si byla ostatně i dovolatelka sama dobře vědoma, neboť opírala žalobní nárok o předpis Šu 1311 obč. zák., spatřujíc správně ve své nehodě náhodu, byť i náhodu zaviněnou žalovanými prý způsobenou, kterou oni, porušivše zákon, jímž má býti náhodným škodám učiněna přítrž, dovolatelce způsobili. Tím však dává dovolatelka předpisu Šu 1311 obč. zák. výklad nenáležitý a nesprávný. Kdo přestoupí nějaký zákon ochranný, neručí za všechna a jakákoliv poškození náhodná, nýbrž jenom za to, jímž má býti dotyčným zákonem učiněna přítrž. Proto se nemůže dovolatelka s úspěchem dovolávat nějaké ostatně neprokázané zvyklosti, že majitel domu musí každý předmět a zvláště pomerančovou kůru, odhozenou na chodníku před jeho domem, hned zdvihnouti, nebo že je majitel domu povinen, čistiti obci náležející chodník, neboť to všecko zůstává právě jenom »zvyklostí«, ale není »zákonem«. Po této stránce dovodil odvolací soud vystižně a obsažně ve svých důvodech, dovolacím soudem plně sdílených, jaké zákonité předpisy mohly by přicházeti v úvahu a když v N. není policejních předpisů o čištění chodníků, že nelze se dovolávat takových předpisů, v jiných obcích zavedených, a že nelze na majitele domu z důvodů zvyklostí nebo dobrých mravů svalovati povinnost, které mu žádný zákon neukládá.

Čís. 3638.

Zakládá-li dodací smlouva skutkovou podstatu řetězového obchodu, nelze se domáhati jejího splnění, třeba kupitel chtěl zboží dále dodati do cizozemsku. K nicotnosti smlouvy jest přihlížeti z úřadu. Namítal-li žalovaný nicotnost smlouvy z důvodu, k němuž má soud přihlížeti sám od sebe, teprve v dovolání ze srovnalých rozsudků nižších stolic, žalobě vyhovujících, nelze mu přiznati útraty nižších stolic, nýbrž pouze útraty řízení dovolacího.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 16/24.)

Žalobě na dodání dřeva bylo oběma nižšími soudy vyhověno. Nejvyšší soud žalobu zamítl, přisoudil však žalované jen útraty dovolacího řízení.

Důvody:

Prováděje dovolací důvod Šu 503 čís. 4 c. ř. s., právem poukazuje dovolatel k tomu, že na straně žalující jde o řetězový obchod podle Šu 11, čís. 4 lich. zák., a proto o smlouvu podle Šu 879 obč. zák. nicot-

nou. Nižší stolice — v podstatě v souhlasu se skutkovým přednesem žalobcovým — zjistily, že žalující strana, koupivši od žalovaného velkoobchodníka — nikoliv výrobce — sporné dříví podle účtu ze dne 16. března 1922 za 860.000 M, je zase dále, avšak za 900.000 M prodala ř Bayerwerke k přímému odebrání od žalovaného. Je jasno, že se žalující strana takto zcela zbytečným způsobem vsunula mezi výrobce dřeva a spotřebovatele, jsouc si vědoma, že tím jen ztěžuje a zdražuje pravidelný přechod zboží do spotřeby. Řetězový obchod jest zákonem zakázán a podroben trestu. Je proto smlouva stran podle §u 879 obč. zák. nicotná. K její nicotnosti bylo přihlížeti z moci úřední, protože zákaz řetězových obchodů jest dán z veřejných zájmů. Vzhledem k těmto není ani závadou, že nicotnost smlouvy byla žalovaným uplatňována až v dovolacím spisu. Stejně není závadou, že dříví bylo žalující stranou prodáno z tuzemska spotřebiteli v cizozemsku. Lichevní zákon nečiní v tomto ohledu rozdíl a jeho účel, zabezpečiti zásobování obyvatelstva a zabrániti stupňování cen, vyžaduje účinnosti jeho ochrany i v případech, ve kterých se strana vsunula — jako v tomto případě — mezi tuzemského výrobce a cizozemského spotřebitele ve státě sousedním. Utváření cen v jednom státě nebývá totiž bez vlivu na vývoj obchodních poměrů v státě sousedícím a beztrestné trpění řetězového prodeje předmětů potřeby do cizozemska jeví nepříznivé účinky i v tuzemsku zpravidla ve zvýšení všeobecné úrovně cenové, zejména když, jak je se obávati, prodatelé, zvyklí vyšším cenám a ziskům z obchodů do cizozemska, tyto vyšší ceny pak zpravidla požadují také na spotřebitelích tuzemských. Slušelo proto dovolání vyhověti a uznati, jak se stalo. Výrok o útratách opírá se o §§ 40, 41 a 50 c. ř. s., dovolateli byly však prisouzeny jen útraty dovolacího řízení, ježto teprve v něm uplatňoval právní názor, který měl v zápětí, že žaloba byla zamítnuta, kdežto dřívější útraty nelze po rozumu §u 41 c. ř. s. pokládati za potřebné k účelnému domáhání práva.

Čís. 3639.

Vykonavatel poslední vůle není jako takový oprávněn zastupovati na soudě zůstavitele v řízení sporném. Lhostejno, že mu bylo dáno pozůstalostním soudem svolení ku sporu.

(Rozh. ze dne 19. března 1924, Rv I 21/24.)

Zůstavitel Václav F. ustanovil universální dědičkou svého jmění svou manželku a uložil jí, by vyplatila na odkazech 40.000 K a to buď za živa nebo, by odkazy byly vyplaceny po její smrti. Vykonavatelem poslední vůle byl ustanoven Dr. K. Manželka přihlásila se k pozůstalosti bezvýminečně a odkazů za živa nevyplatila. Po její smrti domáhal se Dr. K. na dědicích manželky vyplacení odkazů. O b a n i ž š í s o u d y rozhodly o žalobě věcně, N e j v y š š í s o u d zrušil řízení a žalobu odmítl.